

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003;

Gelet op het ministerieel besluit van 10 februari 2003 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 06 november 2003,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de historische, historische meer bepaald architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

St.-Pieterskerk, kerkhof en ommuring, gelegen te
Dilsen-Stokkem (Elen), Bergerkampstraat ; Kerkstraat ;
bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1230C, 1231A.

Wegens de historische , historische meer bepaald architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

pastorij en omgeving, gelegen te

Dilsen-Stokkem (Elen), Langstraat 51;

bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1206B.

Wegens de historische, historische meer bepaald architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

voormalige sigarenfabriek Kollineyer en omgeving, gelegen te

Dilsen-Stokkem (Elen), Langstraat 47;

bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1209F.

Wegens de historische, historische meer bepaald architectuurhistorische en industrieel-archeologische waarde:

- als monument:

burgerhuis met aansluitend bedrijfsgebouw, gelegen te

Dilsen-Stokkem (Elen), Kerkstraat 8;

bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1251P, 1251R.

Wegens de historische , historische meer bepaald architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

pand "het Lemke" met poortgeb. en 19e eeuwse stalling, gelegen te

Dilsen-Stokkem (Elen), Bergerkampstraat 18;

bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1150K.

Wegens de historische, historische meer bepaald architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als dorpsgezicht:

de omgeving van kerk, pastorie, sigarenfabriek met o.m. de langgestrekte hoeve, gelegen te

Dilsen-Stokkem (Elen), Bergerkampstraat 1;

bekend ten kadaster:

Dilsen-Stokkem, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1124X, 1227E.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde van de St.-Pieterskerk:

De St.-Pietersparochie verenigt verschillende historische bouwfase; hoewel de parochie een oude stichting is, bleven er geen concrete sporen bewaard van voor 1644, toen blijkens een ingemetselde gedenksteen onder impuls van Willem van Bocholt een nieuw

kerkgebouw werd opgetrokken tegen de romaanse westtoren. Deze toren werd in 1838 vervangen door een neoklassiek exemplaar, met koepelbekroning.

De beslissende stempel op de huidige verschijningsvorm van het gebouw dateert echter van omstreeks 1880, toen naar het neogotische ontwerp van architect Christiaens een transept en koor werden opgetrokken, waarbij in het bestaande schip spitsbogen werden ingebracht en de westtoren een naaldspitsbekroning kreeg.

Architectuurhistorische waarde van de St.-Pieterskerk:

De kerk, opgetrokken in baksteen onder leien daken, is neogotisch van inslag, maar omvat nog een grotendeels neoklassieke westpartij, gevormd door een brede basis met portaal, mergelstenen (hoek)pilasters en driehoekige frontonbekroning. Het schip, mogelijks het oudst bewaarde gedeelte van de kerk wegens nooit expliciet heropgebouwd sinds 1644, werd aan de neogotische lijn van transept en koor aangepast door de inbreng van spitsboogramen en een houten spitstongewelf met trekankers. De kerk is rijk uitgemonsterd met 17de-eeuws renaissancistisch tot laat-19de-eeuws neogotisch meubilair en attributen.

Volkskundige en sociaal-culturele waarde van de St.-Pieterskerk:

De St.-Pieterskerk is letterlijk en figuurlijk het centrum van Elen. Het pand is van een bijzondere beeldbepalende waarde, de voornaamste bebouwing van het dorp is errond gegroepeerd, op het kerkhof werden de dorpsbewoners begraven en bleef onder meer de grafsteen van de heren van Sipernau bewaard.

Historische, architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde van de pastorie:

De pastorie werd blijkens een gerecupereerde gevelsteen in 1784 opgetrokken, maar werd in de 19de eeuw aangepast aan de neoklassieke lijn, tot een sober, gecementeerd gebouw, met rechthoekige muuropeningen in een decoratie cementomlijsting. Samen met de flankerende sigarenfabriek Kollmeyer vormt het gebouw een site met een bijzondere esthetische en beeldbepalende waarde.

Historische en architectuurhistorische waarde van sigarenfabriek Kollmeyer:

De sigarenfabriek is een typisch laat-19de-eeuws dorps ensemble van herenhuis met aansluitend bedrijfsgebouw, het geheel uitgevoerd in een sobere monumentale stijl. Dit is het duidelijkst in het herenhuis, een eenvoudige baksteenbouw, verlevendigd met hoeklisenen, een baksteenfries, een licht geprononceerde middenrisaliet met trapgevelbekroning en horloge in de voorgevel, de zijgevel aan straatzijde met smeedijzeren sierankers en nissen voor een opschrift.

Sociaal-culturele waarde van sigarenfabriek Kollmeyer:

Het geheel getuigt van een voor de tijd en plaats typische, kortstondige en kleinschalige industriële ontwikkelingsfase en vormt een prachtig visueel geheel met het naastliggende pastorij-site.

Historische en architectuurhistorische waarde van burgerhuis en bedrijfsgebouw Kerkstraat 8:

Burgerhuis en bedrijfsgebouw vormen een representatief laat-19de-eeuws dorps ensemble, uitgevoerd in een sobere monumentale stijl. Het burgerhuis is uitgevoerd in baksteen, de façade verlevendigd met lisenen, een middenrisaliet en baksteenfries. Het bedrijfsgebouw is typisch voor de tijd, uitgevoerd in een architecture parlante, met een monumentale laadpoort met platform, een veelheid aan getoogde vensters met metalen roedenverdeling en een klein monumentaal accent onder de vorm van een afgeschuinde hoektravee, bekroond met een trapgeveltje.

Industrieel-archeologische waarde van burgerhuis en bedrijfsgebouw Kerkstraat 8:

Het geheel, beeldbepalend gesitueerd op de straathoek Kerkstraat-Bergerkampstraat, getuigt van een voor de tijd en plaats typische, kortstondige en kleinschalige industriële ontwikkelingsfase, en vormt een prachtig visueel geheel met het tegenoverliggende kerksite.

Historische en architectuurhistorische waarde van het pand "Het Lemke", Bergerkampstraat 18:

Het pand "Het Lemke" is een vroeg 18de eeuws gebouw (cfr. gedateerde gevelsteen 1718 met de voorstelling van het Lam Gods), oorspronkelijk éénlagig, dat in de tweede helft van de 19de eeuw werd aangepast en verhoogd tot een tweelagig typisch boerenburgerhuis van 5 traveeën onder zadeldak. Het aansluitend poortgebouw met korfboogpoort en de witgeschilderde bakstenen dienstgebouwen rond het erf dateren uit dezelfde periode, behalve het linkse, recentere dienstgebouw.

Sociaal-culturele waarde van het pand "Het Lemke", Bergerkampstraat 18:

Een 19de eeuws volume dat determinerend is voor het uitzicht van de oude dorpskern van Elen ten zuiden van de kerk.

Historische, historische meer bepaald architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde van de omgeving van de kerk, pastorie en sigarenfabriek met de langgestrekte hoeve Bergerkampstraat 1:

Elen is een typisch Maasdorp met een specifiek nederzettingspatroon. De oudste kern bestaat hier uit twee straten, de Kerk- en de Bergerkampstraat, die parallel lopen met de oude Maasbedding. Ten noorden ervan sluit de Langstraat haaks aan op de Kerkstraat en vormt de verbinding met de Maas en het veer van Visserweert.

In westelijke richting verbindt de Langstraat de dorpskern met de oud-Romeinse baan, thans RW N17. De bebouwing is traditioneel en bestaat uit langgestrekte hoeven waarvan de hoeve, Bergerkampstraat 1 een voorbeeld is.

De hoeve is het enige restant van een historisch complex, beeldbepalend ingeplant in de onmiddellijke nabijheid van de kerk, maar door verbouwingen in de tweede helft van de 19de eeuw en functieverlies naderhand niet meer echt representatief. De idee van de inplanting is echter bewaard gebleven, en de voormalige hoeve vormt samen met het tegenoverliggende site van pastorie en sigarenfabriek, waarop het gebouw via een monumentaal gecementeerde zijgevel overigens is gefixeerd, een prachtig beeldbepalend geheel.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A.** De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 12 februari 2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN